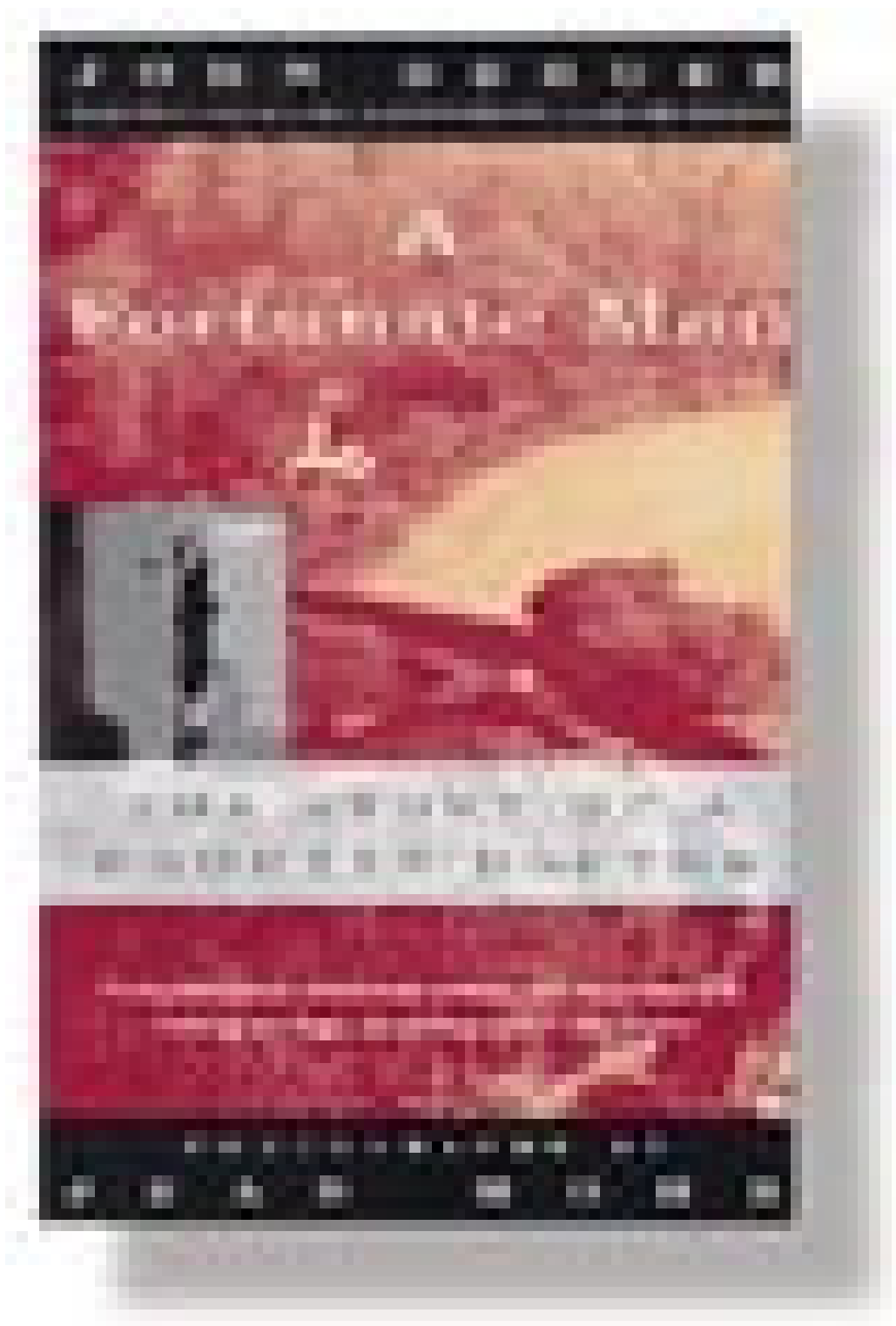

Klassisk essay om det å være lege

HAR DU LEST?

A fortunate man er skrevet av John Berger, som er forfatter, bildekunstner og kunsthistoriker. Han er allment kjent for *Ways of seeing* (1972), en kritisk analyse av kunsthistorien (1). I medisinske kretser er *A fortunate man* (1997), med undertittelen *The story of a country doctor*, blitt et klassisk essay om det å være lege. Berger forankrer essayet i en fiktiv beretning om dr. John Sassall sitt liv og virke som allmennpraktiker i solopraksis på den engelske landsbygden. Fotografier signert Jean Mohr gir rom for ettertanke underveis i lesingen. Betydningen av essayet gjenspeiles bl.a. i at The Royal College of General Practitioners i London inviterte Berger til å holde den svært prestisjefylte The John Hunt Lecture ved tusenårsskiftet (2).

I *A fortunate man* bruker Berger metaforen ”kapteinen på skipet” når han forsøker å forstå legens rolle i forhold til individer og samfunn. Legen må ha oversikt, og kunne bevare ro og evne til å styre i urolig farvann, men legen kan som sjømannen ikke fjerne havet – menneskets grunnleggende eksistensielle, sosiale og økonomiske vilkår på jorden. Legen kan heller ikke, i likhet med kapteinen, forutsi eller kontrollere alt, selv om man har en evne til å tyde tegn og, med begrenset sikt, skue fremover i tid.

Et hovedtema i essayet er betydningen av legens kjennskap til psykologiske og sosiale forhold i møtet med den enkelte pasient. Andre temaer er legens rolle og autoritet både i og utenfor legekantoret, legers skyldfølelse i forhold til egne feil og egen utilstrekkelighet, og hva som kan være avgjørende for om folk opplever en som en god lege. Berger omhandler disse emnene med stor innsikt og forståelse.

I *A fortunate man* befinner vi oss i en tid med lite byråkratisk overstyring av legerket, og feilbehandling er ikke et juridisk spørsmål, men snarere et moralsk problem for legen. Legens posisjon og autoritet i lokalsamfunnet synes ubestridt. Dagens leser vil oppleve at en del forhold og forventninger som preger faget vårt og legerollen i dag ikke tematiseres i essayet. Likevel mener jeg *A fortunate man* bibringer refleksjoner og grunnleggende perspektiver som har varig gyldighet for leger. Jeg opplever essayet som en booster-dose med inspirasjon!

Jan Christian Frich

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin

Universitetet i Oslo

LITTERATUR

1. Berger J. Ways of seeing. London: British Broadcasting Corporation/Penguin Books, 1972.
 2. Marinker M. A fortunate College: The John Hunt Lecture, 27 January 2000. Br J Gen Pract 2000; 50: 261.
-

Publisert: 20. mars 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.